

ИЗМЕРВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЗАЕТОСТТА В БЪЛГАРИЯ

Характеристиките на качеството на заетостта в България обикновено се свързват с доходите от работна запла-

та, която е преобладаващ източник на доход. На фона на съществуващата висока безработица хората търсят заетост независимо от вида на работата. Това се отнася предимно за лицата в неравностойно положение: младежи, жени, лица с намалена работоспособност, самотни майки, лица с ниска степен на образование и обучение и продължително безработни. Активните мерки на правителството, регламентирани от Закона за насърчаване на заетостта¹⁰, се изразяват в: посреднически услуги; програми и мерки за заетост на младежи; програми и мерки за преход от пасивни към активни мерки; програми и мерки за обучение през целия живот; насърчаване на предприемачеството; програми и мерки за откриване на нови работни места; програми и мерки, осигуряващи равни възможности чрез социално-икономическа интеграция на рискови групи на пазара на труда; защита и запазване на заетостта и обучение за придобиване на професионална квалификация.

Измерването на основните аспекти на качеството на заетостта (разновидностите на договорни взаимоотношения и форми на заетост; режимът на заетост - пълно или непълно работно време; размерът на дохода от труд; възможността за повишаване на професионалните знания и умения; здравословните и безопасни условия на труд) чрез статистически методи в България се свързва предимно с (Alexandrova, 2002):

1. Наблюдението на работната сила¹¹ - основен източник на информация за заетостта (по пол, възраст, образование, професии, икономическа дейност), безработицата, лицата извън работната сила, формите на заетост, неформалната заетост, обучението през целия живот.

2. Годишното наблюдение на заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд¹² - произвеждащо показатели за броя на наетите и заетите лица, нивото на заплащане и другите разходи за труд на работодателя, текучеството на наетите лица, наетите на пълно и непълно работно време.

Основните разлики между наблюдението на работната сила (НРС) и наблюдението на предприятията (НП) по отношение на броя на наетите и заетите лица произлизат от:

- наблюдаваните съвкупности - за НРС целева съвкупност е населението на 15 и повече години, за НП това са лицата, официално регистрирани като заети в предприятията от формалния сектор;

¹⁰ ДВ, бр. 112 от 29.12.2001 г., изм., бр. 54 от 31.05.2002 г.

¹¹ http://www.nsi.bg/Labour/rab_sila.htm .

¹² http://www.nsi.bg/Labour/nabljud_zaet.htm .